

Olie op Duke BENJAMIN BOUTREUR FOTO JEAN-PIERRE STOOP

nen had om Ellington voor kinderen te brengen. Voor *Olie op Duke* selecteerde hij een achttal composities uit de jaren 1927 tot 1931, de periode waarin Ellington met zijn band het huisorkest vormde van de Cotton Club in Harlem. De zogenaamde 'jungle music' die Ellington toen schreef, paarde compositorische finesse aan een hoog entertainmentgehalte en was in de eerste plaats bedoeld voor de typische Cotton Club 'revues', weelderige shows die een exotische vluchtwereld opriepen vol zuiderse en pseudo-Afrikaanse elementen. 'Wat me meteen aansprak, is het feit dat die muziek zoveel fantasie in zich heeft dat ook kinderen enthousiast naar zo'n big band kunnen luisteren. Het zijn zeer mooie en plezierige verhalen die de verbeelding aanwakken', aldus Boutreur in een interview met *Tijd Cultuur*.

Door exclusief op een bepaalde periode uit Ellingtons carrière te focussen, liep Boutreur het gevaar een al op voorhand doodse 'tribute'

of hommage te concipiëren – een fenomeen dat zich in de jazz te pas en vooral te onpas voordoet. In die val echter trapt hij niet. Na de oorspronkelijke muziek te hebben uitgeschreven en bestudeerd, maakte Boutreur de gelukkige keuze om Ellington niet klakkeloos te willen kopiëren, maar te trachten de geest te vatten waarin diens oeuvre tot stand kwam. Ellington bijvoorbeeld componeerde met specifieke musici in gedachten. Als gevolg daarvan verdwenen stukken vaak van zijn repertoire eens de musicus in kwestie het orkest verlaten had of overleden was. Boutreur moest bij de samenstelling van zijn eigen band dus zeer secuur te werk gaan. Om tot een tienmansformatie te komen zoals Ellington in de jaren 1927-28 had, trok hij negen musici aan die hij veeleer op hun muzikale karakter en persoonlijkheid dan op hun technische kwaliteiten selecteerde. Doelgericht ook zocht hij hen op de meest uiteenlopende plekken van het kleine maar versnipperde

Vlaamse jazzlandschap. Peter Vermeersch, die zich sowieso aan de grenzen tussen genres en disciplines niets gelegen laat zijn, en zijn collega saxofonist-klarinetist André Donni, die vooral in het swingidioom beslagen is, waren zo 'bien étonnés de se retrouver ensemble', aldus Boutreur in een gesprek met *De Morgen*. Het meest echter wierp Boutreurs ongewone combinatie van musici uit zowel meer mainstream als meer progressieve kringen haar vruchten af bij de trompettisten Bart Maris (*Think of One, Flat Earth Society...*) en Nico Schepers (*Brussels Jazz Orchestra, El Tattoo del Tigre...*). Uit hun energieke 'chases' tijdens de voorstelling sprak keer op keer de zin om samen een muzikale ontdekkingsstocht te ondernemen.

Opmerkelijk in dit verband ook was de inbreng van ouderdomsdeken Félix Simtaine, die puur voor het (spel)plezier een bovenmaats oud drumstel uit zijn persoonlijke collectie had gehaald om mee op tournee te gaan. Door zoveel pit en spirit werd *Olie op Duke*, ondanks de leeftijd van de gespeelde composities, verre van een retro-gebeuren.

Elfde man naast de musici was Dimitri Leue. Als tekstschrijver, verteller en presentator nam hij drie rollen op zich, en dat bleek er minstens één te veel. Na een korte inleiding tot de figuur Ellington en het uitgangspunt van het project door een vooraf opgenomen meisjesstem, kwam Leue uit een hoge hoed – een verwijzing naar een klasrijke portretfoto van Ellington uit 1933 die ook op het affiche van *Olie op Duke* stond – links vooraan op het toneel gesprongen, en stelde zich voor als Irv, naar Ellingtons impresario Irving Mills. Naast spitse tussenkomsten met een aankondigende maar vooral onderhoudende functie vertelde Leue 'een mogelijk schepingsverhaal', dat de muziek inlijstte. Keuvelend onder elkaar 'op een platte zondagmiddag' kwamen 'Irv' en de musici (die in Leues raamverhaal de namen van Ellingtons orkestleden dragen) op het idee een ant-

woord te formuleren op de vragen 'waarom de aarde rond is', 'hoe het leven op aarde is gekomen', 'waarom God niet ingrijpt' en, last but not least, 'waarom wij leven'. Op zich waren deze fabeltjes vrij aardig, maar samenklitten tot een geheel deden ze niet. Ze bleken vooral een alibi om de kinderen in de zaal eraan te herinneren dat zij net zozeer zelfcreatief zijn – en daar zelfs het recht toe hebben – als God of een kunstenaar als Duke Ellington. 'Wij hebben het over wat wij willen tekenen, wijzelf, zonder dat iemand zegt dit of dat. Zonder dat we er punten voor krijgen of beoordeeld op worden', aldus Leue in zijn tekst. Conform deze overtuiging, nodigde hij al wie wou op het eind van de voorstelling uit om mee te komen dansen en springen op het podium. Een formule die werkte, want toen ik *Olie op Duke* in Mechelen zag, was het toneel aan het slot bezaaid met jonge én minder jonge enthousiastelingen. Vraag is of dit ook niet had gekund zonder een theatrale toeleiding die als geheel licht uitviel. Misschien had Leue wel schaamteloos de Bart Peeters in zichzelf moeten aanspreken en als sympathiserende en af en toe opzweepende master of ceremonies optreden. Het theaterjasje dat hij nu voor *Olie op Duke* ontwierp, zat immers te wijf.

Peter Anthonissen

OLIE OP DUKE (VANAF 8 JAAR)
 MUZIEK Duke Ellington
 TEKSTSCHRIJVER, VERTELLER EN PRESENTATOR: Dimitri Leue
 MUZIKANTEN: Stefaan Blancke (trombone), Benjamin Boutreur (altsax), Thomas De Prins (piano), André Donni (tenorsax/klarinet), Bart Maris (trompet), Kristof Rosseeuw (contrabas), Joke Schreurs (gitaar/banjo), Nico Schepers (trompet), Félix Simtaine (drums), Peter Vermeersch (baritonsax/klarinet)